

ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΡΑΚΑΣΙΑΝΟΥ

ΕΤΟΣ Α'.

ΜΑΙΟΣ 1875.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Θ'.

ΞΙΕΝΙΟΙ ΑΝΑΝΜΗΣΕΙΣ.

(Συνέχεια· ὄρα φύλλ. Η')

Γ'.

Εἶπον ἤδη ὅτι ἦτον Ἰούλιος, καὶ ὅτι τὸν Αὐγουστον ὤφειλε νὰ τελεσθῇ ἡ ἵπποδρομία, ἧς ἐποίησάμην μνησάν, ἀρξάμενος τῆς ἀφηγήσεως τῶν ἀναμνήσεων τούτων. Τοσοῦτον δὲ ἐνδιαφέρον διεγείρει εἰς τοὺς ἐγκατοίκους ἡ πανηγυρίς αὕτη, ὥστε οὗτοι πρὸ πολλῶν ἡμερῶν, πρὸ μηνὸς μάλιστα καὶ ἔτι πλέον, ἐνσυχολοῦνται, συνδιαλέγονται, ἐρίζουσι, στοιχηματίζουσι περὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτῆς—ἀπαριθμοῦσιν, ἐγκωμιάζουσιν, ἐκθειάζουσι, μεγαλύνουσι τὴν ὡραιότητα, τὴν ταχύτητα, τὰς ιδιότη-

τας ἀπάσας τοῦ ἵππου τῆς ἰδίας σωματικῆς—σταθμίζουσι, συμπαραβάλλουσι, κρίνουσι τὴν δεξιότητα, τὴν εὐκαμψίαν, τὴν περὶ τὸ ἵπποκρατεῖν ἐμπειρίαν τῶν ἵπποδρόμων. Ἐν ταῖς οἰκίαις, ἐν τοῖς ἐμπορείοις, ἐν τοῖς καφενείοις, ἐν ταῖς τριβόδοις, πανταχοῦ τῆς πόλεως λόγος γίνεται περὶ τῆς πανηγύρεως ταύτης μόνον. Ὡς ἐκ τούτου ὅτε τὴν πρώτην τῆς ἐπομένης τῇ σκηνῇ, ἣν ἀνέφερον, ἡμέρας, εἰσῆλθον εἰς τὸ α καφενεῖον τοῦ "Ἑλλήνος" περιμένων τὴν ὥραν καθ' ἣν ὀφείλον νὰ εὐρεθῶ εἰς τὸν μητροπολιτικὸν κανὼν ἵνα ἴδω τὴν ἐρωμένην τοῦ Ἑρρίκου, ἡ ἵπποδρομία ἦ ἡ ὑπόθεσις τῆς διαιτίας. Εἶχον ἔλθει πρῶτ' εἰς τὴν πόλιν μετὰ τοῦ Ἑρρίκου· ἀλλ' οὗτος ἀφοῦ μὲ συνόδευσε μέχρι τῆς κατοικίας μου, ἐπορεύθη εἰς ἄλλας τοῦ ὑποθέσεως, ἐγὼ δὲ ἀλλάξας φορέμα-

τα μετέβην, ὡς εἶπον, εἰς τὸ καφ-
φενεῖον.

Τὸ συμβάν τῆς προτεραίας εἶχεν ἀ-
φήσει δυσάρεστον ἐντύπωσιν εἰς τὴν καρ-
δίαν μου, ἐπέζον δὲ εἰσέτι τὸν νοῦν
μου θλιβεροὶ στοχασμοί, οἵτινες δεινῶς
μὲ κατετάρασσον, καθόσον δὲν ἤξευ-
ρον εἰς τί ἠδύναντο νὰ καταλήξωσι τὰ
πράγματα. Ἡμῖν λίαν ἀθῶως εἰσέτι...
Ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης ἦστα-
νόμην τὴν ἀνάγκην κάπως ν' ἀναζω-
πυρήσω τὸ πνεῦμά μου καὶ νὰ δι-
σχεδάσω τὴν ὁμίλησιν τὴν ζοφοῦσαν τὴν
διάνοιάν μου. Δὲν εἶχον ὀρεξίν νὰ προ-
γευμακίσω ὅθεν ἐζήτησα καὶ μοι ἔφερον
γλύκυσμα τι μετὰ ποτηρίου ἀλεατρικοῦ τῆς
Φλωρεντίας.

Τὸ καφφενεῖον ἐκεῖνο ἐλέγετο « τοῦ
Ἑλλήνος » (Caffè del Greco), διότι
ἐκεῖ πάντοτε συνηθίζοντο οἱ ἐν Σιένη
εὐρισκόμενοι Ἕλληνες, εἴτε μαθητεύον-
τες, εἴτε μὴ. Τὸ περιστατικὸν δὲ τοῦτο
ἀποδεικνύει ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων
κατὰ καιροὺς συνέρευσαν εἰς τὴν πόλιν
ἐκείνην, ἔστι δὲ γνωστὸν ὅτι καθ' ὅν
χρόνον οἱ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Ἑλ-
ληνες μετέβησαν εἰς Ἰταλίαν, οὐκ ὀλί-
γοι κατώκησαν ἐν Σιένη, ὅπου καὶ σχο-
λὴν ζωγραφίας συνέστησαν. Ἀναφέρεται
δὲ καὶ ὡς πρὸς τοὺς Ἕλληνας τούτους
περιεργόν τι—τὸ ἐπόμενον. Ἐθίζουσιν ἐν
Σιένη νὰ πωλῶσιν ἐν καιρῷ χειμῶνος χοι-
ρινὸν κρέας ὀπτὸν καὶ ψυχρὸν, συνή-
θως δὲ τὰς πλευρὰς τοῦ ζώου ἐν με-
γάλοις τεμαχίοις, ἐν οἷς ἐμφυτεύουσι
σποραδικῶς, οὕτως εἰπεῖν, σκόροδον, δι'
οὗ καθίσταται λίαν εὐχυλον τὸ καθ' ἐ-
αυτὸ νόστιμον ἐκεῖνο κρέας, ὅπερ ὀνο-
μάζουσιν *arista*. Λέγεται δὲ ὅτι οἱ Ἕλ-
ληνες γευόμενοι μετὰ μεγίστης εὐαρε-
σκείας τοῦ φαγητοῦ τούτου, ἀνέκραζον
ἄριστα, ἄριστα, ὅθεν καὶ ἡ λέξις *a-*
rista ἐχρησίμωσεν ἔκτοτε πρὸς ὀνομασίαν
τοῦ οὕτω πως παρσκευασμένου κρέατος.

Ἐν τούτοις ἐγὼ καθήμενος παρ' ἀ-
παγεχωρισμένῳ τινὶ τραπέζῳ, ἐρρόφων
τὸν ἐκλεκτὸν οἶνόν μου, καὶ ἤκουον συν-
ᾄμα τὰς ὁμιλίας τῶν ἐκεῖσε παρευρι-

σκομένων, αἵτινες περὶ τὴν ἵπποδρομί-
αν περιστρέφοντο, καὶ ἄς περιττὸν κρι-
νῶ ν' ἀναφέρω. Εἰκασίοι, πιθανολογοί,
κρίσεις ἐξεφέροντο περὶ τὴν νίκην, κα-
ποτε δὲ καὶ στοιγήματα ἐβάλλοντο.

Ἦσαν δὲ τινες ἐκεῖ, οὓς ἐγὼ ἐγνώ-
ριζον, οἵτινες καὶ μ' ἐπλησίασαν· εἰς
δὲ τούτων μ' ἐχαιρέτισε, καὶ μοι εἶπε·

—Θὰ σὰς φαίνεται παράδοξον νὰ ἐ-
πασχολῇται ὅλη ἡ πόλις περὶ τοιοῦ-
του ἀντικειμένου.

—Οὐδόλως—τῷ ἀπήντησα.—Τὰ ἔθι-
μα ἀποτελοῦσι τὸν χαρακτῆρα ἐκάστης
χώρας· εἶναι δὲ, κατ' ἐμέ, δεῖγμα φι-
λοπατρίας ὁ πρὸς τὰ ἔθιμα σεβασμὸς καὶ
ἡ διατήρησις αὐτῶν. Ἐν τοῖς ἔθιμοις ἀ-
νευρίσκει τις τὸν σύνδεσμον τῶν οἰκογε-
νειῶν, τὰς σχέσεις τῶν πολιτῶν, τὴν
σύμπληξιν τῶν κοινωνιῶν.

—Θὰ ἔχετε καὶ σεῖς ἔθιμα εἰς τὴν
πατρίδα σας.

—Ναί· ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὰς πανη-
γύρεις μας μὲ τὸ ταμπουρ. *loriákaros*.

—Τί λέγετε;

—Ἐχετε δίκαιον· δὲν γινώσκετε τί
εἶναι τὸ ταμπουρ. *loriákaros*. Εἶναι ἰδι-
αιτέρα τις δυὰς ὀργάνων, δι' ὧν παια-
νίζεται εἰδικῇ τις μουσικῇ.—

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὸ ταμ-
πουρ. *loriákaros* ἦτον εἰς τὸ ἀπόγει-
όν του ἐν Ζακύνθῳ, διότι ἐνεθυμούμην ὅ-
τι ἐν τῇ πανηγύρει τῆς Ἀναλήψεως εἶ-
χον ἀκούσει ὁκτὼ ταμπουρ. *loriákaras*
ταύτοχρόνως παιανίζοντα.

—Πόσον ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω κ' ἐ-
γὼ τὴν μουσικὴν σας!—ἐξηκολούθησεν
ἐκεῖνος.—Θὰ ἔχη βεβαίως κάτι τι ἡ-
ρωϊκόν....

—Αἶ, κάπως... ἀλλὰ βεβαίως ἡχῶ-
δες...

—Εἶναι τ' ὄνειρόν μου ἢ Ἑλλάς· θὰ
ἔλθω καμμίαν φορὰν εἰς τοὺς τόπους σας.

—Καλῶς νὰ ἔλθετε.

—Ὅχι ὅμως ἐν καιρῷ τῆς ἵπποδρο-
μίας ταύτης· δὲν θὰ τὴν εἶδετε ἀκόμη.

—Δὲν τὴν εἶδον, καὶ περιμένω ἐνα-
γωνίως τὴν ἡμέραν ἐκείνην, διότι πι-
στεύω ὅτι τὸ θέαμα ἔσται λαμπρότατον,

τοῦ τοσούτου ἐπαγχολεῖ τοὺς κατοί-
της φιλοξένου ταύτης πόλεως.

—Πολλὰ καὶ μεγάλα εἶναι τὰ στοι-
ματὰ ἐφέτος, καὶ μοὶ κακοφαίνεται ὅ-
τι δὲν ἔχετε γνῶσιν τῆς πανηγύρεως
ταύτης ὅπως μοὶ δώσητε τὴν γνώμην
αὐτῆς.

—Δυσκολεύομαι βεβαίως· οὐχ ἦτον θά-
λασιν κάπως εἰς κατάστασιν νὰ ἐκφέρω
κασίων τινά.

—Καὶ πῶς ;

—Οὕτε ἐγὼ δὲν τὸ ἐννοῶ· ἀλλὰ πι-
στεύω

—Εἴπετε, εἴπετε, μὴ σταματᾶτε, —
μὲ διέκοψε μετὰ σπουδῆς ὡς ἐκ τοῦ
ἐνδιαφέροντος ὅπερ τῷ διήγειρον οἱ λό-
γοι μου.

—Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω·
ἐλλ' ἂν εἶχον τὴν διάθεσιν νὰ στοιχη-
ματίσω, θὰ ἐστοιχηματίζον ὑπὲρ τοῦ
ἵππου τῆς Φοντεβράνδας.

—Τί λέγετε ;

—Ἰδέαν ἐξέφρασα. — Ἐνεθυμούμην ὅτι
ὁ Σανδρένος εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὴν Γκί-
ταν ὅτι θὰ ἐνίκα· εἶχε δὲ ἀρωγὸν
τὸν ἔρωτα.

Ὁ συνομιλῶν μετ' ἐμοῦ ἔμεινε κα-
τάπληκτος· μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ἐπα-
νέλαβε·

—Καὶ ἔχετε τοιαύτην πεποίθησιν ;

—Ἄν δὲν σφάλλω . . . — καὶ οὐ-
τω λέγων ἠγέρθη, διότι ἤκουσα τὰς
δέκα ὥρας ἀγγελλομένας ὑπὸ τοῦ ἐρ-
ρηγμένου κώδωνος τοῦ δημοσίου ὠρο-
λογίου, χαιρετίσας δὲ ἀνεχώρησα καὶ
ἵκωμαι εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν
ἀφιερωμένον εἰς τὴν Θεοτόκον.

Τὸ τέμενος τοῦτο συγκαταριθμεῖται με-
ταξὺ τῶν μεγαλοπρεπεστέρων τῆς ἐπο-
χῆς, εἰς ἣν ἀνήκει, μνημείων διὰ τὸ πο-
λυτέλες τῶν κοσμημάτων του, τὸ πλού-
σιον τοῦ ὀλικοῦ του καὶ τὴν ἀκρίβει-
αν τῆς κατ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη ἐκ-
τελέσεως, καίτοι διορᾷ τις δυσαρμο-
νίαν τινά, ἐν τῇ κυριωτέρᾳ μάλιστα
αὐτοῦ πρόψει, ἂν ἐπισταμένως τὴν πα-
ρατηρήτῃ. Κατὰ τὸν ΙΑ'. αἰῶνα ἤρξα-
το ἡ οἰκοδόμησις αὐτοῦ, ἐνεκαίνιασθαι δὲ

ὑπὸ Πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ'. ἐν ἔ-
τει 1180, κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν τῆς
ΙΓ'. ἑκατονταετηρίδος πολλὰ καὶ ἐν αὐτῇ
ἐγένοντο αὐξήσεις καὶ καλλωπισμοί, τοῦθ'
ὅπερ, μαρτυρούμενον καὶ ὑπὸ τῶν τότε
ἀπομνημονευμάτων, ἀποδεικνύει ὅτι ὠκο-
δομήθη ἐκ διαλειμμάτων, ἐξ οὗ προέκυ-
ψε τὸ κατὰ τι ἔκρυθμον, τὸ τὴν κα-
λαισθησίαν τοῦ θεατοῦ εἰδήμονος ὁπω-
σοῦν προσβάλλον. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ αὐ-
τοῦ εἶναι σύμμιξις γοθικοῦ καὶ κλα-
σικοῦ ρυθμοῦ, ὅπερ ἐμφαίνει δισταγμὸν
τινα περὶ τὴν ἀπόλυτον χρῆσιν τοῦ πρώ-
του. Ἡ κυριωτέρα πρόψις τοῦ ναοῦ
εἶναι ἔργον τοῦ Ἰωάννου ἐκ Πίσσης (Gio-
vanni di Pisa) υἱοῦ καὶ μαθητοῦ τοῦ
Νικολάου, τοῦ τοσούτου διαπρέψαντος
ἐν τῇ ἀναγεννήσει τῆς γλυπτικῆς, ἐνῶ ἡ
βόρειος πρόψις ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἀδελ-
φῶν Ἀγγέλου καὶ Αὐγουστίνου τῶν ἐκ
Σιένης λεγομένων (Angelo ed Ago-
stino da Siena), μαθητῶν τοῦ ρηθέν-
τος Ἰωάννου ἐκ Πίσσης, ἀρχιτεκτόνων
τοῦ ΙΔ'. αἰῶνος, εἰς οὓς ἀντετέθη ἡ ἐπι-
στασία τῶν μεγάλων τῆς πατρίδος οἰ-
κοδομῶν, ὥς θέλομεν ἀκολούθως μνημο-
νεύσει. Ἡ κυρία πρόψις ἐπισκεπάζεται
ὑπὸ μαρμάρων λευκοῦ, ἐρυθροῦ καὶ μέ-
λανος, ἐν οἷς καὶ ζωγραφίαι τινὲς καὶ ἐ-
πιχρυσώματα, παρίστανται δὲ ἐν σύνθετον
στύλίσκων, κιονίδων, κιονοκράνων, θομυγ-
γοειδῶν γραμμῶν, πυραμίδων, ὀβελίσκων,
ἐφ' ὧν ἀναπτέρουνται ἀγαλμάτια, πάντων
τούτων μετ' ἐξαισίας λεπτοουργίας τε-
χνουργηθέντων. Ἀνά μέσον σπειροειδῶν
κιόνων ἀνοίγονται τρεῖς πύλαι, ὧν ἡ μὲν
μέση τοξοειδὴς, αἱ δὲ πλάγιοι ὀξυγώνιοι,
μὲ ἀετώματα τριγωνοειδῆ ψηφωτά. Πρὸς
τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ θεατοῦ ἐγεύρεται
κωδωνοστάσιον ἐκ λεπτοτάτων στηλῶν
ἐσχηματισμένον καὶ δι' ἐπαλλήλων λευ-
κῶν καὶ μελανῶν μαρμάρων κτισθὲν, ὁ-
μοιον ταῖς πλαγαῖς πρόψει τοῦ να-
οῦ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὠκοδομή-
θη καὶ τὸ ἐσωτερικόν, ὅπερ ἔχει σχῆ-
μα γρικικοῦ σταυροῦ μήκους 410 σπι-
θαμῶν καὶ πλάτους 245, διαιρεῖται δὲ
εἰς τρεῖς στοὰς πρὸς τὰς τρεῖς πύλας

ἀντιστοιχούσας* καὶ ἀποτελουμένας ὑπὸ φακελλωτῶν παραστάδων, ἐφ' ὧν κυρτοῦνται πλήρη τόξα. Τὸ κέντρον σχηματίζεται ἀπὸ ἐξ καθ' ἐξάγωνον διηυθετημένας ἀφίδας, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ μοναδικὸς ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ ἐξάγωνος καὶ θαυμασιῶς ὑψηλὸς θόλος, ὅστις κυανοῦς τὸ χρῶμα καὶ κατὰστικτος ὑπὸ χρυσῶν ἀστέρων περιζεταί εἰς ἐπτά ἐξάγωνα καὶ ἐξ ῥόμβους ὑπὸ ἀραβουργημάτων (arabeschi) κυκλουμένους, ἐνῶ ἐν τοῦ τυμπάνου αὐτοῦ προσέχει κυκλοειδὴς στοίχος μικρῶν στηλῶν. Ἐπὶ τοῦ περιτρέχοντος τὴν κεντρικὴν στοᾶν διαζώματος (fregio), σειρὰ στρογγύλων ἀναγλύφων δεικνύει τῷ θεατῇ τὰς προτομάς διαφόρων παπῶν, ἔλην δὲ τὴν ἐκκλησίαν λαμπρύνουσιν ἀγάλματα, εἰκονογραφαὶ καὶ διάφορα κοσμήματα, ἀτινα ἀποκαθιστῶσιν αὐτὴν ναὸν τῆς τέχνης. Ὁ Δονατέλλος, ὁ Μιχαηλάγγελος, ὁ Βεκέττις, ὁ Ἰάκωβος ὁ τῆς Δρυὸς (Jacopo della Quercia) πολλὰ κατέβαλον πρὸς στολιμὴν αὐτῆς. Αἱ γλυφαὶ καὶ τὰ ἐδώλια τοῦ χοροῦ, ὁ θρόνος καὶ τ' ἄλλα θρανία τὰ παρὰ τῇ ἀριστερᾷ πτέρυγι τοῦ κυριωτέρου θυσιαστηρίου εἰσι θαυμάσια ἔργα τοῦ Giovanni da Montepulciano, καὶ τοῦ ἐκ Φλωρεντίας Domenico di Filippo, κατὰ τὸ 1573 τελεσθέντα. Μεταξὺ τῶν εἰκονογραφικῶν διακρίνονται τὰ μάλα αἱ τοῦ Κυριακοῦ Βεκκαφούμη (Domenico Beccafumi)· ἦν δ' οὗτος υἱὸς Παταίου τινός (Pacio), γεννηθεὶς περὶ τὸ 1474 εἰς Ancaiano ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Σιένης, ὅστις ἔδωκε τὸ ποίμνιον τοῦ πατρὸς του, γεωργοῦ τοῦ Λαυρεντίου Βεκκαφούμη Σιενίου πολίτου, καὶ ὠνομάζετο μὲν Domenico, θωπευτικῶς δὲ Micherino. Τοῦτον δὲ ἰδὼν ἡμέραν τινὰ ὁ Λαυρεντίος διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ χαιῖου τοῦ ἰχνογραφούντα ἐπὶ τῆς ἄμμου μικροῦ χειμάρρου διαφόρους εἰκόνας, ἔλαβεν αὐτὸν παρὰ τοῦ πατρὸς του καὶ ἐξεπαίδευσεν ἰδίῳι ἀναλώμασιν εἰς τὴν τέχνην, καὶ εὐδοκμήσαντα περιέβαλεν αὐτὸν τὸ ἴδιον ἐπώνυμον· ἡ δὲ Σιένη συνε-

τάξατο αὐτὸν τοῖς ἐκυτοῖς πολίταις. Τὰ ἔργα τοῦ Παρουσινοῦ, τοῦ Ῥαφαήλου καὶ τοῦ Μιχαηλαγγέλου παρέσχον αὐτῷ ἀφθονον ὕλην σπουδῆς, διό· καὶ κατέστη εἰς τῶν τελειωτέρων τῆς ἐποχῆς τοῦ ζωγράφου, πρὸς τούτοις δὲ καὶ χύτης θρειχαλκίνων τεχνουργημάτων ἐξ ὧν εἰσὶν ἐξ κίονες πλησίον τοῦ ρηθέντος μείζονος θυσιαστηρίου καὶ ἐξ ἄγγελων κοκτοῦντες ἐξ κυμβία πρὸς ὑποστήριξιν λυχνίας. Τὸ 1552 ἀπεβίωσεν ὑπὸ πάντων τιμώμενος διὰ τε τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ τὴν χρηστότητα τῶν ἡθῶν του. Ἐν τῶν ἐξοχωτέρων ἔργων του ἐστὶ τὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ ναοῦ. Δούκιός τις Σιενίας ζωγράφος (Duccio da Siena), εἰχεν ἀρχίσει τὸ ἔργον τοῦτο περὶ τὸ 1350, ὅπερ συνίστατο ἐξ εἰδους τινὸς μωσαϊκοῦ μετὰ εἰκονογραφικῶν, ὧν ἡ διαγραφὴ ἐστὶ σχισμὸς βαθύς διὰ τῆς σμίκλης γενόμενος ἐν τῷ μαρμάρῳ καὶ διὰ μίγματος πίστεως καὶ μαστίχης πεπληρωμένος. Ὁ Βεκκαφούμης ὄχι μόνον ἠγάγεον αὐτὸ εἰς πέρας, ἀλλὰ διὰ λευκοφάτων μαρμάρων τεχνήντως ἐφηρμοσμένων τὰς σκιάς τῶν εἰκόνων παρέστησεν εἰς τρόπον, ὥστε τὸ ἐδάφος ἐκείνο θεωρεῖται, καὶ δικαίως, ἀριστοῦργημα.

(ἔπεται συνέχεια.)

K. ΜΕΣΣΑΛΑΣ.

ΜΕΛΕΤΑΙ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ*

A'.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΣ

ὑπὸ λογικὴν ἱστορικὴν καὶ νομικὴν ἐποχὴν

(Συνέχεια· ὅρα φύλλ. Η'.)

ὑποθέσωμεν ὅμως πρὸς στιγμὴν ὅτι ὑπάρχει ἡ ἱκανότης αὕτη, καὶ ἐπομέ-

πως πλήρης υπάρχει ἡ συμφωνία· ἐρευνησάμενοι ἤδη ἂν ὑπάρχῃ τὸ δεύτερον στοιχεῖον τῶν συμφωνιῶν, ἥτοι ἂν οἱ συμβαλλόμενοι ἦναι κύριοι τοῦ ἀντικειμένου τὸ ὅποιον ἀποδίδει ἡ συμφωνία των, καὶ ἐπομένως ἂν δύνανται νὰ τὸ διαθέσωσι· ποῖον τὸ ἀντικείμενον τῆς συμφωνίας ἐν ταῖς μονομαχίαις; ὁ θάνατος, ὁ τραυματισμὸς, ὁ κίνδυνος τέλος τῆς ζωῆς τῶν διαφορομένων· ἀλλ' εἶναι ὁ ἄνθρωπος κύριος τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς, ἀφοῦ διὰ τὴν σύναψιν τῶν συμφωνιῶν, προσαπαιτεῖται καὶ ἡ κυριότης τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὅποιον καθιστᾷ τις συμφωνίας ἀντικείμενον; Ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ χαρακτῆρος τὸν ὅποιον περιβάλλεται, δὲν εἶναι κύριος τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς, ἀλλ' ἀνήκει εἰς τὴν γενικὴν αὐτοῦ πατρίδα, τὴν ἀνθρωπότητα, εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα, εἰς τὴν κοινωνίαν, ἐν ἣ βιοῖ, τέλος εἰς τὴν θρέψαν αὐτὸν ἢ τὴν ἀπ' αὐτοῦ προεληθῆσαν οἰκογένειαν· ὁ διὰ διηγετικῶν θυσιαῶν τῶν γονέων ἐνανδρούμενος υἱός, ὁ ἀποτελὼν τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ μόνον στήριγμα δυνάτων γονέων, ὁ ἐνίοτε ἀπαράιτητος ἵνα διαθέψῃ δυστυχοῦντας αὐτοῦ γονεῖς, ὁ ἀγρυπνὸς τέλος φύλαξ τῆς τιμῆς πατρὸς ἀδελφῆς, ἔχει οὗτος τὸ δικαίωμα, εἶναι κύριος τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς, ὅπως διαθέσῃ αὐτὴν, εἰς τὴν καταστρεπτικὴν ἐπύρρειαν στιγμιαίας παραφορᾶς, ἣν ἔσως ἐγκληματίας τις ἦρως αὐτῷ διήγειρε; Προσπίζεται ὅμως τὴν ὑπερτέραν τῆς ζωῆς προσβληθεῖσαν τιμὴν! ἀλλ' εἰς ὅποια βραχύδωρ τῆς κοινωνίας κύματα, ἐκτίθησι τὴν τιμὴν τῶν ὀρφανισμένων γονέων, καὶ τὴν μᾶλλον εἰς τὰς προσβολὰς τῆς τιμῆς ἐκθετον, ἐρημουμένην ἀδελφὴν; Ἀκαίριος ἄλλος ἄνθρωπος, ἐπιζήλων προτερημάτων ἔμπλεως, ἀποκτᾷ τὴν ἐμπιστοσύνην ξένων αὐτῷ γονέων, οἵτινες τὰς τύχας προσφιλοῦς αὐτῶν τέκνου πλήρεις ἐλπίδος τῷ ἐναποθέτουσι· τὸ ὕψος ἱεροῦ μυστηρίου συνδέει ἀδιαρρήκτως διὰ τῆς ταυτότητος τῶν αἰσθημάτων καὶ τοῦ συμφέρον-

τος τὰ πρὶν ὅλως ξένα ταῦτα πλάσματα, ἀμφοτέρωτεροι λογίζονται ἐδουχεῖς, οἱ γονεῖς ἀγαλλονται πρὸ τῆς οἰκογενειακῆς ταύτης σκηνῆς ἱστάμενοι, ἀποκτῶσι τέκνα, ἀσφαλίζοντα τὴν ὑπαρξίν των ἐλπίδων, καὶ τὴν κρήνην εὐαρέστων ἀσχολιῶν καὶ ἀπαραμύλλων ἀγαλλιάσεων· ἐν τῇ εὐανθεῖ ταύτῃ τῆς οἰκογενείας ἀκμῇ, ζωηρὸς τις φαινόμενος φίλος, ἢ ἄλλος τυχαῖος ἄνθρωπος προσκαλεῖ διὰ τῶν συνήθων μέσων τὸν πολύτιμον δεσμὸν τῆς οἰκογενείας ταύτης· εἰς τὸ καταστρεπτικὸν τῆς μονομαχίας στάδιον! Εἶναι ἤδη κύριος, ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἡ ἐλπίς τῆς οἰκογενείας ταύτης, εἶναι κύριος τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς, δύνανται νὰ θυσιάσῃ αὐτὴν, ἐγκαταλείπων ἐρήμους καὶ τέκνα καὶ σύζυγον! Πρόκειται περὶ τιμῆς, καὶ πάλιν μᾶς λέγουσιν· ἀλλ' ἐνῶ προσπίζεται τὴν ἑαυτοῦ τιμὴν, δὲν θυσιάζει τὴν τιμὴν τῆς ὅλης οἰκογενείας του; Δὲν παραβαίνει συγχρόνως τὸ ἱερώτερον καθήκον του; Γενναῖον τέλος τῆς πατρίδος τέκνον, καθίσταται ἐπ' αὐτῆς τῆς ἑαυτοῦ προαΐσεως· ὁ λαὸς, τὰ νεῦρα τῶν ἐθνῶν καὶ πάσης κοινωνίας, διὰ τῶν ἰδρώτων του παρέχει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα τὰ μέσα νὰ προετοιμάσῃ μαχίμους καὶ γενναίους ἄνδρας, ἐτοιμοὺς τοὺς νόμους καὶ τὴν τιμὴν αὐτῆς νὰ ὑπερασπίσωσιν· ἡ πατρίς, ἐὰν τύχῃ εὐσυνειδήτων καὶ συνετῶν πολιτικῶν, ὅπως σπᾶνιον, προετοιμάζει τοιούτους, ἀνατρέφει αὐτοὺς δι' ὅλων τῶν μέσων, τοὺς καθιστᾷ τέλος ἐπαξίους τοῦ προορισμοῦ των· τοιαῦτα τῆς πατρίδος τέκνα, ἐνεκεν, ὡς συνήθως, χαμερπῶν αἰτιῶν, προκαλοῦνται εἰς μονομαχιῶν ἐπιτέλειαν· δύνανται οἱ τοιοῦτοι νὰ θυσιάσωσι τὴν ζωὴν αὐτῶν, τὸ ξίφος, τὸ δόσιον ἢ πατρίς ἐνεπιστεύθη αὐτοῖς, ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς τιμῆς καθ' ἑαυτῶν ν' ἀνελκύσωσι; δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὸ εἰς ἀλληλοσφαγίαν; ποῦ ἢ τῆς τιμῆς ὑπεράσπισις, ἀφοῦ παραβαίνουσιν οὕτω τὸ ὑπέρτατον πρὸς τὴν πατρίδα καθήκον, ἥτις μητρὸς τε